

Yttrande

Sinikka Pisilä
Telefon 026-17 95 82
sinikka.pisila@gavle.se

Förändringar lärarlönelyftet

Bakgrund

Lärarlönelyftet infördes den 1 juli 2016 (förordning (2016:100) om statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier). Regeringen avsatte totalt tre miljarder kronor för att öka lärares löner och därmed läraryrkets status för att därigenom kunna förbättra förutsättningarna för att rekrytera och behålla lärare inom läraryrket. I förhandlingar inom Gävle kommun enades parterna ett belopp för lärarlönelyftet som sammanlagt betalades ut till ca 600 lärare. Fördelningen mellan rektorsområden och gymnasieenheter baserades på andelen lärare som uppfyllde de grundläggande kvalifikationskraven för att anställas tillsvidare (legitimationskravet). Lärarlönelyftet betalades ut som ett lönetillägg under viss tid (två år). Utbildningsnämnden beslutade 2018-03-22 (18UN29) att permanenta Lärarlönelyftet från och med juli 2018. Utgångspunkten var fortsatt kriterierna i förordning SFS 2016:100. Fördelarna med tillsvidareanställningar ansågs bland annat vara ökad kontinuitet. Den största nackdelen med tillsvidareanställning var osäkerheten kring hur länge statsbidrag ges och att det då kunde innebära omställningskostnader om statsbidraget försvann. Enligt riksdag, departement, SKR och Skolverket fanns då inga tecken på att dessa statsbidrag skulle försvinna, snarare rådde en bred politisk enighet om att bidragen skulle finnas kvar. Enligt Skolverket ökade andelen huvudmän som använde tillsvidareuppdrag och var 2018 mellan 50–60 procent. Utbildningsnämnden gav vid beslutet förvaltningen (sektorn) i uppdrag att bevaka eventuella förändringar av statsbidragens utformning och i förekommande fall informera utbildningsnämnden och kommunledningen i samband med framtida budgetarbete.

Ärendet

I budgetpropositionen för 2022 aviserade regeringen att lärarlönelyftet skulle flyttas till likvärdighetsbidraget, som är ett annat statsbidrag inom skolområdet. Syftet var att minska huvudmännens administrativa börda och minska andelen riktade statsbidrag. Förslaget kritiserades bland annat eftersom likvärdighetsbidraget varken omfattade förskola eller gymnasieskola, vilket lärarlönelyftet gjort. Regeringen förde samtal med representanter för bland annat fackförbund, huvudmän, skolmyndigheter och Sveriges Kommuner och Regioner. Regeringen har därefter aviserat sin avsikt att låta medel för lärarlönelyftet ligga kvar som tidigare för det kommande läsåret 2023/2024. Regeringen aviserade även att en översyn av strukturen för de

olika anslagen och statsbidragen som ingår i dem ska göras och avsåg att återkomma med förslag på hur konstruktionen av lärarlönelyftet och andra riktade statsbidrag på skolområdet bör se ut för att bidragen på bästa sätt ska nå sina syften. Sedan dess har ett val genomförts och en ny regering kommer att tillsättas. Osäkerheten om statsbidraget efter 2023/2024 har därmed ökat ytterligare.

Bidragsramen för lärarlönelyftet 2022/2023 är för Gävle kommun 24,3 mnkr vilket innebär att 548 lärare kan erhålla lärarlönelyftet. Förordningen ger möjlighet att fördela maximalt 10 procent till lärare i förskola och fritidshem, vilket Gävle gör. Det finns 2022 501 lärare med lärarlönelyft tills vidare, 48 ytterligare kan inom bidragsramen erhålla lärarlönelyft. Ersättningen för dessa uppgår till drygt 2,1 mnkr årligen.

De preliminära ekonomiska underlagen inför 2023 och 2024 visar på ökade kostnader för kommunerna bland annat utifrån kraftigt ökade energipriser och kostnader för investeringar samt hög inflation. Personalkostnaderna ökar kraftigt utifrån höjda personalomkostnader (PO), bland annat på grund av höjda pensioner. Sammantaget kommer kommunens nämnder och bolag behöva se över sin ekonomi och hålla tillbaka kostnadsökningar.

Förslag till beslut

På grund av de osäkerhet som finns runt statsbidragen i stort och lärarlönelyftet i synnerhet samt på grund av de kärvare ekonomiska förutsättningarna föreslår Utbildning Gävle att utbildningsnämnden beslutar att frångå tidigare beslut om tillsvidareanställningar gällande lärarlyftet när det gäller vakanser som uppstår i samband med att lärare avslutar sin anställning i Gävle kommun. De uppkomna vakanser som redan finns och de nya som eventuellt uppstår inom lärarlönelyftet tillsätts som visstidsuppdrag så länge statsbidraget för lärarlönelyftet kvarstår. Upphör statsbidraget så upphör också ersättningen till de lärare som fått ta del av lärarlönelyftet som visstidsersättning.

Lärare som har ersättningen tills vidare berörs inte av ovanstående förslag till förändring.

Tomas Hartikainen
Sektorchef
Utbildning Gävle